

GEÇEN HAFTADAN...

Yurtiçi Gelişmeler

İşgücü İstatistikleri Açıklandı

Türkiye'de işsizlik oranı son 5 yılın rekorunu kırarak Ocakta % 11,3'e yükseldi

TÜİK'in açıkladığı verilere göre Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2015 yılı Ocak döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 454 bin kişi artarak 3 milyon 259 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 1 puanlık artış ile %11,3 seviyesinde gerçekleşti. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı 2,3 puanlık artış ile %20 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 1,1 puanlık artış ile %11,6 olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

Kadınlardaki işsizlik oranı %11,6'dan 1,5 puanlık artışla %13,1 seviyesinde gerçekleşti.

İşsizlik oranında 2012 yılından bu yana devam eden istikrarlı artış, işsizliğin gerisinde arızı nedenlerden çok ekonomideki yapısal sorunların yattığını göstermektedir.

Türkiye'de uzun süreli işsizlerin toplam işsizlere oranı yüzde 20'ye ulaşmıştır.

Kurdaki Gelişmeler

Dolar 2,73, Avro 2,90 TL'yi gördü...

2,90 TL seviyesini test eden Avro karşısında TL'nin haftalık değer kaybı % 3,80 olarak gerçekleşti. Çarşamba günü 2,73 seviyesine kadar yükselen Dolar/TL kuru Perşembe ve Cuma günü geri

çekilmeye başladı. TL geçen hafta Dolar karşısında % 2 değer kaybı yaşarken, bu kayıp yıllık bazda % 25'i geçti.

Uzun süredir Fed'in faiz artırımı ihtimalinin konuşulması ve ABD ekonomisinde yaşanan olumlu gelişmeler Doların küresel olarak güçlenmesini desteklerken, Türkiye ekonomisindeki durgunluk görünümü ve siyasal risklerdeki artış, TL'nin kırılganlığını artırmaktadır. Nitekim, Almanya ve İngiltere dışındaki AB ülkelerinde de toparlanma sinyalleri ve Yunanistan riskinin ötelenmiş olması, Avro'yu da TL karşısında ciddi anlamda güçlendirmektedir.

Geçen hafta kurlarda ortaya çıkan "sıra dışı" hareket karşısında 22 Nisan'da yapılacak olan Para Politikası Kurulu toplantısı öncesi Merkez Bankası güven açıklaması yapmak ihtiyacı hissetti. Yapılan açıklamada PPK (Para Politikası Kurulu) toplantısının gündeminde, döviz depo piyasası faiz oranlarında ölçülü bir indirim ile Türk Lirası zorunlu karşılık oranlarına ödenen kısmi faiz oranlarında ölçülü bir artış maddelerinin olacağı belirtildi.

IMF ve Dünya Bankası'ndan Büyüme Tahmininde Aşağı Yönlü Revizyon

Türkiye 2015-2017 Orta Vadeli Programında 2015 yılında GSYH büyümesi yüzde 4 olarak öngörülmüşken, hem IMF hem de Dünya Bankası tarafından büyüme tahmini düşürüldü.

IMF Türkiye için 2015 büyüme tahminini %3,1'e düşürürken, Dünya Bankası da %3'e düşürdü.

Dünya Bankası tarafından yayınlanan ekonomik bilgi notunda, 2014 yılının ikinci yarısında toplam talepteki durgunluk nedeniyle büyümenin geçen yıl %2,9'da kaldığı hatırlatılarak, "*Beklenmeyen stok oluşumu ve zayıf seyreden bir dizi gösterge, mevcut ekonomik zayıflığın 2015 yılının ilk yarısında da devam etmesinin olası olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla yılsonu büyüme tahmini %3 olarak revize edilmektedir*" denildi. Enerji fiyatlarındaki düşüş ve zayıf iç talebin cari açığın azalmasına yardımcı olduğu ancak kurdaki değer kaybının devam etmesi nedeniyle enflasyondaki düşüş hızının yavaşlayacağı kaydedildi.

Notta, "*Önümüzdeki genel seçimlerle ilgili belirsizlik yatırımcı davranışlarını olumsuz etkilemeye devam ediyor; güvenin yeniden tesis edilebilmesi için yapısal reformların hızlı bir şekilde uygulanması kritik önem taşıyor*" denildi. (cnbc-e)

2008 krizi sonrası merkez ülkelerdeki toparlanma, Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ekonomileri (emerging markets) kırılgan ekonomiler (fragile markets) durumuna itmiş ve gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki büyüme makası büyük ölçüde kapanmıştır. Gelecek yıllarda kırılgan ekonomilerde yüzde 3 seviyesini aşacak büyüme oranlarını beklemek pek mümkün görünmemektedir.

Yurtdışı Gelişmeler

Çin Dış Ticaret Dengesi

Açıklanan verilere göre Çin'in 2015 yılı Mart ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre %15 azaldı ve bu düşüş Çin'in ekonomik büyümesi ile ilgili endişelerin daha da derinleşmesine neden oldu. Analistlere göre, %12 artış beklenirken ihracatın tepetaklak olması, artan Yuan'ın yurtdışında Çin malları ile hizmetler sektörüne olan zararıyla ilgili endişeleri de güçlendirebilir. Çin ithalatı da düşüş eğilimi göstererek bir önceki yılın aynı ayına göre %12,7 daha az gerçekleşti. (Reuters)

Avrupa Merkez Bankası Faiz Kararı

Avrupa Merkez Bankası(AMB), faiz oranlarında beklenildiği üzere değişikliğe gitmedi. AMB politika faizini yüzde 0,05'te, mevduat faizini eksi yüzde 0,20'de tutarken, banka borç verme faizini yüzde 0,30'da korudu. (bigpara)

Avrupa Merkez Bankası Başkanı Mario Draghi, bankanın faiz kararı sonrası düzenlediği basın toplantısına başladığı sırada ise "AMB'nin diktatörlüğüne son verin" yazılı t-shirt giyen bir protestocunun eylemi hafta boyunca Avrupa gündeminde kaldı.

İngiltere Enflasyon Oranı

İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi'nin yaptığı açıklamaya göre, 2015 yılının Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre enflasyon oranı %0 olarak yerinde saydı. Şubat ayında da %0 olarak gerçekleşen yıllık enflasyon oranı ülke tarihinde ilk kez yaşanmıştı. Mart 2014'ten Mart 2015'e %3,2 azalan gıda fiyatları ile %13,7 gerileyen motor yakıtı fiyatları TÜFE'nin aynı dönemde sabit kalmasında en büyük rolü oynadı. (Reuters)

ABD Enflasyon Oranı ve Üretici Fiyatları

ABD'de Mart ayı yıllık enflasyon oranı, azalan enerji maliyetleri sebebiyle tahmin edilenin tersi yönünde bir eğilim göstererek yüzde 0,01 azaldı. Üretici fiyatları ise Mart 2015'te bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 0,80 azalış gösterdi.

BU HAFTANIN EKONOMİK GÜNDEMİ

20 Nisan haftası yurtiçi gelişmelerin öne çıkacağı bir görünüme sahip. Haftanın en önemli gelişmesi Merkez Bankası'nın 22 Nisan'daki faiz kararı olacakken, yine bu hafta açıklanacak; nisan ayı tüketici güven endeksi, nisan ayı iş güven endeksi ve nisan ayı kapasite kullanım oranları ekonomik seyir üzerinde etkili olacaktır. Merkez Bankası'nın faiz kararında değişime gitmese de yardımcı para politikası araçlarını daha etkili kullanacak adımlar atacağını tahmin ediyoruz.

Açıklanacak diğer verilerle ilgili olarak şubat ayından farklı bir gelişim öngörmüyoruz.

HAFTANIN YORUMU

Prof. Dr. Durmuş Dünder
d.dundar@iku.edu.tr

EKONOMİ ve PİYASALAR

Türkiye ekonomisinde her hafta ve hatta her gün temel ekonomik göstergelerde büyük değişimler yaşanıyor. Önceki haftanın sürprizi net hata noksanın 17 yıl sonra Şubat 2015'de 4.3 milyar dolara yükselmesi idi. Döviz kurları ve borsadaki dalgalanmalar ise yılbaşıdan bu yana durulmadı. Aralık ayında 2.30 TL olan dolar kuru maksimum seviye olarak ilan edilmişti. Oysa geçen Perşembe 2.73 TL'yi test eden dolar/TL kurunu iktisatçılar büyük sürpriz olarak niteliyorlar. Ne var ki Euro ile doların arasındaki dengenin aşağı yönü Türk lirasını da olumsuz etkiliyor. Bu gelişme siyasal, bölgesel ve küresel faktörleri de etkisiyle daha fazla olumsuz bir ortam ve sonuç yaratıyor. Döviz talebinin nereden kaynaklandığı gizemini koruyor, kur hareketinin olumsuz etkisi ise kaçınılmaz bir sonuç.

Türkiye'nin döviz ve TL piyasalarındaki bu olumsuz ortamın borsaya da etkileri var. Bereket 80 bin dolayında gezinen BİST 100 endeksi büyük dalga boyutunda dalgalanmıyor. Bu durum yabancıların büyük çıkışı olmadığı sürece daha fazla turbülans yaratmayacak gibi görünüyor. Çünkü düşük TL / dolar kurundan BİST'e gelen yabancı fonlar günümüzün yüksek kurlarından zarar edecekler. O nedenle hisse senedi piyasasından fazla olumsuzluk beklenmemelidir. Hazine kağıtlarının kısa vadelilerden uzun döneme yayılması da borsaya ek olarak olumlu bir gelişme sayılabilir. Dövizdeki dalgalanma varlıklardan çok reel ekonomiyi etkiliyor.

Ancak yeniden döviz kurlarına döndüğünde spekülasyon amaçlı da olsa dövizin fiyatının yüksekliği Türk ekonomisine pahalılık olarak yansımaktadır. Gelişmenin sonucu enflasyonun beklenenin üzerinde seyir etmesi demektir. Oysa faizler konusundaki tartışmanın sona ermesi bir diğer deyimle "faizlerin düşmesi" yükselen enflasyon nedeniyle ertelenmektedir. Böylece yeniden gündem olarak "faiz" hiç de hayırlı bir gelişme değildir. Hatta 17 Nisan 2015 Cuma günü piyasa faizinin yüzde 9.44 olması da bunun sonucudur.

Yaklaşık altı hafta sonra yapılacak seçim öncesi ekonominin görünümü ve gidişi-küresel ve dış etkenlerle pekiyi değil. O nedenle de Dünya Bankası 2015 yılı büyümesini yüzde 3'e revize ederek enflasyonu da yüzde 7 olarak belirlemiş bulunuyor.

Haftanın Veri Takvimi

22 Nisan 2015	10:00	Tüketici Güven Endeksi (Nisan)-Türkiye
22 Nisan 2015	14:00	TCMB Faiz Oranı Kararı-Türkiye
24 Nisan 2015	11:00	IFO İş İklimi Endeksi (Nisan)- Almanya
24 Nisan 2015	11:00	Gelen Turist Sayısı (Mart) - Türkiye
24 Nisan 2015	14:30	İş Güven Endeksi (Nisan) - Türkiye
24 Nisan 2015	14:30	Kapasite Kullanım Oranı (Nisan) - Türkiye
25 Nisan 2015	02:30	Enflasyon Oranı - Japonya

Piyasalar

	Fiyat	Önceki hafta fiyatı	H. Değ.(%)
DOLAR/TL	2,6780	2,6240	2,1 ▲
EURO/TL	2,8920	2,7840	3,9 ▲
EUR/USD	1,0788	1,0599	1,8 ▲
USD/JPY	118,5825	102,3745	15,8 ▲
GBP/USD	1,4965	1,4598	2,5 ▲
EUR/JPY	127,9005	127,5805	0,3 ▲
USD/CHF	0,9537	0,9791	-2,6 ▼

Hisse Senedi Piyasaları

	Seviye	Önceki hafta seviyesi	H. Değ.(%)
BIST 100	82.418	82.646	-0,3 ▼
BIST 30	100.541	100.834	-0,3 ▼
	Seviye	Önceki hafta seviyesi	H. Değ.(%)
S&P 500	2.081,18	2.102,06	-0,9 ▼
Nikkei	19.652,88	19.907,63	-1,3 ▼
BOVESPA	53.954,79	54.214,11	-0,5 ▼
Shanghai 300	3.478,52	3.478,52	-
CAC Paris	5.143,26	5.240,46	-1,9 ▼

Emtia

	Fiyat	Önceki hafta fiyatı	H. Değ.(%)
ALTIN ONS	1.205,30	1.204,88	0,03 ▲
HAM PETROL	58,23	51,87	12,2 ▲
BAKIR	95,85	95,85	-
BRENT	64,18	57,85	10,9 ▲
GÜMÜŞ	16,252	16,41	-1 ▼

Ekonomik Görünüm Haftalık Ekonomi Bülteni, TC İstanbul Kültür Üniversitesi, İktisat Bölümü ve Ekonomik ve Finansal Araştırmalar Merkezi (EKOMER) tarafından hazırlanmaktadır. Bültende yer alan değerlendirmeler herhangi bir yatırım önerisi olmayıp görüş niteliğindedir.

Yayın Koordinatörü: Doç. Dr. Sinan Alçın

Editörler: Ar. Gör. Zehra Atik, Ar. Gör. Ady. Tuğba Aynacı

Yayın Kurulu: Prof. Dr. Durmuş Dünder, Prof. Dr. Zafer Tunca, Yrd. Doç. Dr. Mesut Eren, Yrd. Doç. Dr. Billur Güner, Öğr. Gör. Dr. Deniz Dereli, Öğr. Gör. Raif Bakova, Ar. Gör. Özgür Atılğan, Ar. Gör. Ady. Deniz Çolak,

Ar. Gör. Ady. Nurdan Bozkurt Çakır, Nur Cin

İletişim: ekonomikgorunum@iku.edu.tr